

Gevaarlijkste weg van Gelderland wordt veilig tracé met veel groen en bomen

Groeiplaatsverbetering voor bestaande bomen, ruime wortelzone voor nieuwe bomen

Volgens Verkeersbureau VIA is de Deventerweg in Zutphen de gevaarlijkste weg van Gelderland vanwege het aantal ongelukken en snelheidsovertredingen. Een metamorfose ter waarde van 2,65 miljoen euro levert een zee van groen, een minder brede rijweg en een gescheiden fietspad tussen oude lindebomen en iepvarianten op.

Auteur: Karlijn Santi Raats

De Deventerweg was vroeger de belangrijkste toegangsweg naar Zutphen. Nu er een rondweg is, heeft de gemeente de weg afgewaardeerd. Hij wordt omgevormd tot een weg met lagere verkeersintensiteit binnen Zutphen. De 50 kilometerweg, waarop de maximumsnelheid regelmatig werd overtreden, was het droeve toneel van verschillende ongelukken met dodelijke afloop. In 2016 besloot de gemeenteraad dat de Deventerweg veilig, duurzaam en circulair gemaakt moest worden. De rijbaan, die in de bestaande situatie de breedte van een snelweg heeft, wordt versmald en krijgt licht verhoogde middengeleiders (die nog wel begaanbaar zijn voor hulpdiensten). Daardoor wordt inhalen ontmoedigd.

Veel groen

Groen wordt beeldbepalend voor de Deventerweg. André Huinink, opzichter groen van de gemeente Zutphen, legt uit: 'De ruimte die ontstaat door de wegversmalling wordt met groen ingevuld, om hittestress tegen te gaan en om de cultuurhistorie van de straat terug te laten komen. Bij de bestaande lindes

wordt bodemverbetering toegepast, zodat ze nog decennialang door kunnen groeien. Enkele kansarme lindes zijn na beoordeling door de gemeente, Smitsrinsma en de Bomenstichting verwijderd en aan weerszijden van de rijbaan wordt iepen geplant, zodat er een iepenlaan ontstaat.'

De herinrichting is in november van start gegaan, exact honderd jaar nadat de wijk Noordveen werd gebouwd. Projectleider Bertil Jansen van de gemeente Zutphen vertelt: 'Na input van de buurt is besloten om de groeiplaatsen rond de bestaande lindebomen te verbeteren. Daar is in november 2020 aan gewerkt. De nutsbedrijven beginnen in januari 2021 met het vervangen van kabels en rioolleidingen. Daarna gaat de aannemende partij, NTP Groep Enschede, aan de slag. Een gevaarlijke kruising, even verderop, die is aangesloten op de Deventerweg, wordt ook onder handen genomen en in nauw overleg met de klankbordgroep wordt de optie van een largas-kruising uitgewerkt. Volgend jaar moet het gehele project klaar zijn.'

V.l.n.r.: Gerrit Klop (DCM), Ivo de Groot (Wolterinck), Ivo Stevens (Smitsrinsma), Gerrit-Jan Smits (Smitsrinsma), Bertil Jansen (gemeente Zutphen), André Huinink (gemeente Zutphen). Op de achtergrond, te zien door het raam vanaf de IJsselkade, de rivier de IJssel.

5 min. leestijd

ACTUEEL

Duurzaamheid

Adviesbureau Smitsrinsma uit Zutphen maakte in het voorjaar van 2019 de kostenramingen voor het voorlopige en het definitieve ontwerp. Aansluitend werd het bureau gevraagd om het bestek op te stellen, met de bestektekeningen. Ivo Stevens, mededirecteur van Smitsrinsma: 'Ik was als buurtbewoner aanwezig op een bewonersavond die de gemeente had georganiseerd om de plannen te komen bekijken en beoordelen. Daar kwamen de contacten met de gemeente tot stand over het calculeren van de VO- en DO-ontwerpen. Vrij snel daarna mochten we een offerte uitbrengen voor de gehele uitvoeringsvoorbereiding. Zo kwam de uitvraag tot stand.'

Samen met Smitsrinsma en de buurt committeerde de gemeente Zutphen zich aan investeringen in het bestaande groen: goede groeiplaatsen voor de bestaande bomen, genoeg goede standplaatsen voor de nieuwe iepen. De geraamde begroting werd hierdoor met circa een half miljoen euro naar boven bijgesteld. Er moesten namelijk ook duurzaamheidsmaatregelen ingevuld worden, in de vorm van elektrische oplaadpunten en een fietspadinrichting voor aansluiting op een mogelijk toekomstig warmtenet. Ook bevat het ontwerp elektrische oplaadpunten voor auto's en ledverlichting.

Mogelijk warmtenet

Over de ondergrondse inrichting van het fietspad vertelt Jansen: 'De ondergrond wordt geschikt gemaakt voor de mogelijke aansluiting van een toekomstig warmtenet. Dit gebeurt door het fietspad in zijn geheel demontabel te maken, zodat kabels en leidingen bereikbaar blijven. Er worden leidingen in gestort voor de restwarmte van het eventuele warmtenet. De restwarmte zal afkomstig zijn van industrieterrein De Mars en zal worden geleid naar de oude middeleeuwse woningen in de binnenstad. Deze kunnen niet van het aardgas af gehaald worden en moeten dus op een andere manier verwarmd worden. Het warmtenet zal dan langs de Deventerweg lopen.'

Zijn collega Huinink voegt daaraan toe: 'De restwarmte die retour komt, zou gebruikt kunnen worden om de fietspaden vorstvrij te houden. Dat scheelt zoutbelasting, wat beter is voor de bomen en het groen; er zijn minder zout- en strooikosten, er is minder vorstschade aan de weg en het fietspad is gegarandeerd veilig in de winter.'

Ruimtelijke en cultuurhistorische waarden

Tijdens een burgerparticipatietraject zijn door de gemeente Zutphen, samen met adviesbureau Smitsrinsma, de ruimtelijke en cultuurhistorische waarden geformuleerd. De ruimtelijke waarden krijgen vorm in de dubbele laanstructuur met een dubbele rij bomen, dus in totaal vier rijen bomen. Stevens: 'Dit is gebaseerd op hoe de laan er volgens oude ansichtkaarten vroeger uitzag.'

Aangezien de Deventerweg voor een deel rijksbeschermd stadsgezicht is, wil men de cultuurhistorische waarden prominent laten terugkomen. Er worden opnieuw iepen aangeplant, net als honderd jaar geleden. De weg moet de oude allure van eind negentiende en begin twintigste eeuw terugkrijgen, die nog zichtbaar is in de architectuur van de statige huizen aan deze weg, waarvan vele met prachtige jugendstildetails. Dat was passen en meten in het ontwerp. Jansen en Huinink leggen uit dat het fietspad, nu nog direct naast de hoofdrijbaan, gescheiden komt te liggen tussen de bestaande lindelaan en een nieuw aan te planten iepenlaan. Dit advies werd aangedragen door een extern verkeersbureau, maar ook door omwonenden. De rijweg wordt smaller. Het aantal parkeervakken wordt iets uitgebreid, maar ze worden vooral ook iets breder om makkelijker te kunnen uitstappen.

Nieuwe iepenlanen

Gerrit-Jan Smits, bomenspecialist bij Smitsrinsma, schetst de situatie met de nieuwe aanplant: 'Er worden zeventig iepen aangeplant in twee lanen. Ze zijn afkomstig van boomkwekerij Noordplant en worden uitgezocht door de gemeente zelf. De plantafstand tussen de iepen wordt mede bepaald door de doorwortelbare ruimte die de bomen nodig hebben om groot te kunnen worden en goede groeikansen te krijgen. Hiermee willen we borgen dat de iepen minstens tachtig jaar kunnen groeien. In een verlaagde wateropvangende berm komt een langgerekte sleuf voor de wortelzone van de nieuwe iepen; deze loopt door onder de parkeerplaats. Ook komt er een goede afwatering voor de bomen bij hoosbuien. De parkeervakken worden daartoe met graskeien aangelegd.' Smits vervolgt: 'We hebben gekozen voor verschillende soorten iepen die resistent zijn tegen de iepenziekte: 'Clusius', 'Homestead', 'New Horizon' en 'Rebona'. Ze komen in bomengrond waarvan de specificaties in het bestek staan. Deze is onder meer opgevoerd met schim-

'We hebben gekozen voor verschillende ziekte-tolerante iepensoorten'

De werkzaamheden zijn in november 2020 gestart met de groeiplaatsverbetering.

meldominante humuscompost en enkele aanpassingen in het organischestofgehalte en het lutumgehalte. Hierbij is rekening gehouden met de voedingswaarde en met de doorlatendheid, zodat het water bij piekbuien de bermen bij de iepen in kan lopen (en de groeiplaatsen van de lindes). Bij het planten van de bomen wordt ook *mycorrhiza* toegevoegd.

Circulariteit

Op de ventweg komen de bestaande waaltjes terug. De hoofdrijbaan is nu van asfalt. Daar zitten gebakken stenen onder. 'Die zouden ook opnieuw willen inzetten, maar we weten nog niet of die herbruikbaar zijn', vertelt Jansen. 'Ik verwacht van niet, omdat er vaak een teerhoudende laag overheen is aangebracht. In dat geval worden hier nieuwe gebakken stenen gebruikt, want die zijn duurzaam. Je kunt met dit materiaal herstraten; het gaat makkelijk tachtig tot honderd jaar mee.' Net als vroeger wordt de weg dus bestraat met gebakken straatstenen en waaltjes. De waaltjes bestaan uit hergebruikt materiaal; zo voldoet het project aan de circulariteitsdoelstelling.

Stand van zaken

In november 2020 heeft groenaannemer Wolterinck (Terra-fit) de groeiplaatsen van de 81 bestaande lindes verbeterd, door het injecteren van organische meststoffen, bodembacteriën en bodemschimmels en het doorbreken van storende lagen met perslucht, voor een betere zuurstof- en waterhuishouding. In januari 2021 zullen de civieltechnische werkzaamheden van start gaan.

Toezicht

Tijdens het project, specifiek bij de aanleg van de iepen, zal Smitsrinsma de gemeente langs de zijlijn bijstaan met het toezicht op de werkzaamheden. Ivo de Groot van Wolterinck: 'Rond de bomen moet voorzichtig worden gewerkt. Het is bijvoorbeeld van belang dat de grond rond de bomen tijdens de werkzaamheden niet dagenlang open blijft liggen.' Volgens Gerrit Klop van DCM, dat de meststoffen voor de bestaande lindes heeft geleverd, is het bovendien van belang dat de kraanmachinist gemotiveerd wordt om voorzichtigheid te betrachten bij het graafwerk bij de bomen. Stevens knikt: 'De bewoners hebben meegedacht over de nieuwe inrichting. Zij houden mee in de gaten hoe er wordt gewerkt en willen natuurlijk zien dat het door hen gewenste resultaat tot stand komt.'

Smitsrinsma, Wolterinck en DCM raden rond de stam een bandbreedte aan van 1,5 tot 2 meter die wordt vrijgehouden van transportverkeer. Jansen en Huinink zijn het daar roerend mee eens. Op een later moment zal in het contract worden vormgegeven aan de bescherming van de bomen.

'We hebben 130 toezichthouders achter de ramen zitten. Feitelijk is het hun plan dat ten uitvoer wordt gebracht. De bomen moeten dus goed beschermd worden'

Ivo Stevens

Smitsrinsma